UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor, Coordinatus, Seu Omnes ...

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

119. Quidam puer usque ad decimum tertium annum non se accusavit de ordinariis pollutionibus, quas faciebat; sciens postea hoc esse peccatum mortale, dubitatum fuit à multis Confessariis, an teneatur ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-76393

Visual Library

RESOL. CXVIII.

An quis poſſit peccare venialiter, qui non poſſit mortaliter?

Et an hoc poſſit contingere in puero ratione ætatis imbecillæ, ſicut poteſt ſaltem ad tempus accidere in ſemiſopito, ſemidormientibus, ſemiebriis, & ſemiamentbus? Ex part. 10. tr. 15. & Miſc. 5. Reſ. 25.

§. 1. AFfirmativè reſpondet Valentia *to. 2. diſp. 6. q. 19. punct. 3.* Salas *in part. 2. diſp. 13. ſect. 8. num. 44.* Tannerus, *ubi infrà*, & alij. Aſſerunt enim quod poſſit aliquis habere uſum rationis ſufficientem ad peccandũ venialiter, qui tamen non habeat ſufficientem ad peccandum mortaliter. Duplex eſt ſententia, prior eſt affirmativa & probabilis, quia uſus rationis acquiritur ſucceſſivè, ergo poteſt quiſpiam prius habere uſum rationis imperfectum, qualis ad peccatum veniale ſufficit, & poſtea perfectum, qualis ad peccatum mortale requiritur, & vix negari poteſt id ad tempus ſaltem accidere in ſemidormientibus, ſemiebriis, ſemiamentibus, &c.

2. Sed alij negativam ſententiam tuentur, ita D. Thomas, *in part. 2. qu. 89. art...* & *ibi* Franciſcus Silvius, & Joannes Malderus. Probatur, quia materia peccatorum mortalium notior eſt, quàm venialium, nam notius eſt quod homicidium, & perjurium ſint mala quàm mendacium, & verbum otioſum: Ergo non poteſt quis ita eſſe diſpoſitus, ut poſſit cognoſcere venialia peccata, & nullum mortale: Deinde qui poteſt honeſtum à turpi diſcernere, is conſequenter poteſt mereri, & demereri, adeóque etiam peccare mortaliter, ſed omnis venialiter peccans id poteſt; ergo &c. Nihilominus fatetur Tannerus. *t. 2. diſp. 4. q. 5. dub. 4. n. 75.* illum, qui laborat invincibili ignorantia divinitatis poſſe peccare venialiter v. g. occidendo, adulterando, furando, &c. quia contra dictamen rectæ rationis, non tamen mortaliter, quia nec agnoſcit amicitiam divinam, nec ſupremum illum legiſlatorem, nec ultimum ſuum finem. Ita Tannerus, ſed an probabiliter judicent viri docti.

3. Et hanc ſententiam tenent omnes, qui aſſerunt non poſſe veniale cum ſolo originali reperiri. Verùm poſt hæc ſcripta inveni primam ſententiam affirmativam docere Oviedum *in p. 2. D. Thom. tr. 6. cont. 3. punct. 11. n. 181.* quia (ait) licet verum ſit magis requiri ad diſcernendam malitiam venialem bono honeſto, quàm malitiam lethalem, & omnem hominem, qui volet malitiam venialem diſcernere, poſſe etiam mortalem ſeparare, non infertur omnem qui poteſt peccare venialiter, poſſe mortaliter, quia homo ille, qui poſſet peccare venialiter, & non mortaliter, non ideò poſſet malitiam venialem contrahere, & non mortalem, quia illam, & non iſtam diſcerneret ſeu quia perfectam cognitionem haberet de malitia veniali, & non de mortali, ſed quia ſine diſcretione harum malitiarum, malitiam ut ſic adeò imperfectè cognoſcebat, ut cognitio illa non ſufficeret ad malitiam lethalem fundandam. Doctrinam hanc admittunt omnes, qui in homine ſemiſopito concedunt libertatẽ ad venialem ſufficientem, & non ad mortalem, id ergo quod contingit in ſemiſopito ratione ſomni, & in ſemiebrio ratione ebrietatis, inquirimus an poſſit contingere in puero ratione ætatis imbecillæ? Affirmat Salas, Valentia, & Tannerus, apud quem abſurdum non reputat Sotus aliquem uſum rationis ſufficere ad promerendam vitam æternam, qui tamen non ſufficiat ad promerendam æternam damnationem, quod longe difficilius eſt. In hac re probabilis mihi valdè apparet ſententia Patris Salas ob inſinuatam rationem, ſicut enim ſomnus, & ebrietas, ita poſſunt organa diſponere, ut non relinquant hominem plenè liberum, qualem neceſſe eſt reperiri ad culpam lethalem contrahendam, ſed tantùm ſemiliberum, qualem inveniri ſufficiens eſt ut malitiam contrahat venialem, ſic ætatis imbecillitas poteſt eodem modo organa diſponere, cùm enim habeamus eſſe diſpoſitionem organorum, ex vi cujus homo poſſit venialiter, & non lethaliter, & hanc poſſe procedere à ſomno, & ebrietate, facile eſt eamdem procedere ab ætatis imbecillitate, ſeu ab humiditatis abundantia aliiſque humoribus rationem perturbantibus, quæ ætatem teneram perturbant. Hæc omnia Patet Oviedus, *ubi ſuprà.* Verùm ego puto utramque ſententiam probabilem eſſe, negativæ verò, tanquam probabiliori adhæreo, quam noviſſimè tenet Magiſter Serra, *tom. 2. in part. 2. D. Thomæ, quæſt. 89. art. 6.* qui reſpondet ad argumenta contraria.

RESOL. CXIX.

Quidam puer uſque ad 13. annum non ſe accuſavit de ordinariis pollutionibus, quas faciebat, ſciens poſteà hoc eſſe peccatum mortale, dubitatum fuit à multis Confeſſariis, an teneatur repetere omnes confeſſiones?

Idem eſt dicendum de circunſtantiis peccati omiſſis, & de numero peccatorum non expreſſo in confeſſione.

Et docetur, quòd quando confeſſio nulliter facta fuit, & poſtea aliæ intermediæ factæ ſunt vero dolore, &c. tunc non eſt opus omnes præteritas confeſſiones iterare? Ex part. 3. tract. 4. Reſ. 107. aliàs 108.

§. 1. REſpondi tunc hoc caſu interrogatus negativè, nam poteſt dari ignorantia invincibilis de pollutione, quæ non ſit peccatum, ut in ſpecie notant Layman *in Theol. mor. lib. 4. tr. 6. cap. 8. n. 3.* Sanchez *in ſumma, tom. 1. lib... cap. 16. n. 33.* & addidi etiam celebrem doctrinam à Confeſſariis nunquam oblivioni tradendam, quam tradit Navarrus *in cap. fratres, de pœnit. diſt. 5. n. 82.* Sylveſter *v. confeſſio 1. q. 3.* Beia *part. 1. caſ. 9.* Vaſquez *in 3 part. tom. 4. q. 92. art. 3. dub. 1. n. 7.* & Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. 6. cap. 5. ſect. 3. n. 153.* ubi ſic ait: Cùm quis per ignorantiam aliquod peccatum mortale omiſit in confeſſione, eo quòd erroneè putaret ipſum non eſſe tale, etiamſi error vincibilis fuerit, nec à mortali perpetrantem excuſaret, tamen ab iteratione totius confeſſionis ita ut ſufficiat pœnitentem ipſum in ſequenti confeſſione peccatum omiſſum declarare. Sic ergo pueri & puellæ, quæ grandiores factæ novè agnoſcunt peccatum mortale eſſe, quod aliàs omiſerunt confiteri, eo quòd ignorarent illud tale eſſe, non tenentur iterare confeſſiones eorum quæ confeſſi fuerunt legitimè, ſed tantùm eorum quæ omiſerunt. Et idem dicendum eſt de circunſtantia peccati omiſſa, & de numero peccatorum non expreſſo in confeſſione. Ita Reginaldus, ex quibus tunc, ut dictum eſt, conſului ſupradictum invenem non fuiſſe aſtrictum præteritas confeſſiones reïterare, ſed ſufficere ſe in prima confeſſione de pollutionibus factis accuſare.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in aliis ejus primæ not. & ſignanter ſecundæ.

Sup. hoc lege contrariam doctrinam in §. ult. Reſ. ſeq.

Sup. hoc in Reſ. poſt ſeq. ad medium, verſ. qui etiã & in aliis §§. ejus not.

2. Notandum eſt etiam hìc obiter, quòd quando confeſſio nulliter facta fuit, & poſtea aliæ intermediæ factæ ſunt cum vero dolore, propoſito ex oblivione naturali, pœnitens non eſt confeſſus defectus invalidæ confeſſionis; tunc non erit opus omnes præteritas confeſſiones reïterare, ſed ſolùm defectum nullitatis, & peccata in ea confeſſa, vel confitenda; quia confeſſiones intermediæ validæ fuerunt, & ſemper validæ manent. Et ita docẽt Joannes Sancius *in ſelectis, diſp. 41. n. 10.* Vaſq. *in 3. p. tom. 4.*

Sup. hoc infrà in tr. 4. Reſ. 17 §. ult. in principio.

q.92. art.3. dub.1. n.9. cum aliis. Et hæc ſententia ſæpiùs me in praxi à multis laboribus liberavit.

RESOL. CXX.

An qui nunquam confeſſus eſt deſideria prava carnis, furti, odij, &c. quia non putabat eſſe peccata, teneatur reiterare confeſſiones?

Et an ſaltem, ſi non teneatur reiterare confeſſiones, teneatur tamẽ confiteri illa prædicta deſideria prava?

Et an, qui per ignorantiam craſſam temere, & erronee aliquod peccatum omiſit in confeſſione, teneatur confeſſionem reiterare? Ex p. 10. tr. 14. & Miſcell. 4. Reſ. 21. aliàs 19.

Sup. hoc in Reſol. præterita & lege doctrinam Reſol. ſeq & infrà in Reſ. 128. §. ultim. poſt mediũ à verſ. Confirmetur. & infrà in tr. 7. vide Reſ. 11. per totam, & ſignãter prope finem à verſ. Ex quibus. & ſi placet vide ſuprà doctrinã Reſ. 112. & aliarum ejus not. & repleveris doctrina pro ſolutione hujus quæſt.

§. 1. AD hoc Dubium ſic reſpondet Pater Bordon *in Miſcell. Deciſ.* 321. Vir alioquin prudens, & ſciens, qui anteà in ſuis confeſſionibus nunquam ſe accuſavit de deſideriis carnis, furti, odij, &c. eo præcisè, quia putabat, ea non eſſe peccata, aut de illis nunquam dubitavit, ſint ne peccata non debet eſſe anxius circa præteritas confeſſiones reſpectu integritatis, neque tenetur illa reficere, neque hujuſmodi deſideria aliàs non confeſſa modò confiteri. Ratio eſt clara: Primò, quia ſtante ejus bona fide, quæ ſecundùm omnes à peccato excuſat, non peccavit: ergo ex hoc capite non tenetur reficere confeſſiones. Secundò dictæ confeſſiones non caruerunt ſua integritate, quia integritas habet pro objecto ſolùm peccatum tale cognitum ex parte Pœnitentis, qui in caſu noſtro nunquam habuit cognitionem, vel advertentiam, illa deſideria fuiſſe peccata, & hæc ignorantia in eo fuit inculpabilis, ſicut fuit in D. Paulo, dùm dixit ad Rom. 7. verſ. 7. *Nam concupiſcentiam neſciebam, niſi lex diceret: Non concupiſces.* Ex quo tertiò ſequitur hunc virum non teneri ea deſideria confiteri, quia ſolùm peccatum eſt objectum hujus ſacramenti. Nihilominus pro quiete conſcientiæ ſuæ poterit, ſi vult, ea deſideria fateri talia, qualia ſunt in ſeipſis, ſimul cum aliis peccatis. Ita Bordonus.

2. Sed ego diſſentio à viro amiciſſimo: nam communiter aſſerunt DD. quòd licèt non teneatur iterare confeſſionem, qui putat invincibiliter non eſſe mortale, aliquod mortale, nam illa confeſſio eſt valida; tamen hoc non obſtante omnes aſſerunt, quod tenetur confiteri peccata in priori confeſſione omiſſa. Et ita ex Navarr. Sylveſt. Vaſq. Bonac. & aliis tenet Leandr. *de Sacr. tom. 1. tr. 5. diſp. 5. q. 69.* Unde poſtea ſic infert. Ex hac Doctrina conſtat Dianam rectè reſolviſſe de quodam puero, qui uſque ad decimum tertium annum, non ſe accuſavit de pollutionibus, quas ordinariè faciebat, ignorans invincibiliter, illas eſſe peccatum; illum non fuiſſe adſtrictum, præteritas confeſſiones reiterare; ſed ſufficere ſe in prima confeſſione, de pollutionibus factis accuſare. Ita Leandr. cui etiam adde Ochagav. *de Sacr. tr. 2. de confeſſ. Sacram. q. 31. n. 7.* & DD. communiter: Et ideo dicendum eſt contra Bordonum in caſu propoſito, non eſſe reiterandas confeſſiones, ſed explicanda, & confitenda omnia deſideria in confeſſionibus non explicata.

Sup. hoc ſignanter in Reſol. 1. not. præteritæ, & in fine Reſ. 4. dictæ annot.

3. Nota hic obiter, quòd ego olim cum Reginaldo, & aliis docui, etiam non teneri confeſſionem reiterare, qui per ignorantiam craſſam, temerè, & erroneè aliquod peccatum in confeſſione omiſit, ſed tantùm teneri poſtea peccatum omiſſum confiteri; ſed modò re meliùs conſiderata contrariæ ſententiæ adhæreo; nempe eſſe confeſſionem iterandam; quia omnino fuit irrita, & invalida, cùm in ipſamet confeſſione peccatum patratum fuerit, & non confeſſum: ergo invalida ex defectu integritatis. Et ita docet Suarez, Layman, Lugo, Ochagavia, Hurtad. Pater Leandr. *ubi ſupr. q. 70.* cum Thoma à Jeſu *in Tribunali conſcientiæ, cap. 6.*

Docuit in Reſ. præterita in §. 1. ante medium à verſ. Cum quis.

RESOL. CXXI.

Quidam Ruſticus per multum tempus ignoravit Myſterium Trinitatis, quæritur, an teneatur reiterare confeſſiones factas?

Et quid facere debeat Confeſſarius cum pœnitente, qui interrogatus de numero peccatorum dicit ſe non eſſe ſolitum in præcedentibus confeſſionibus illum exprimere, nec de hoc interrogari; an talis debeat repetere confeſſiones præcedentes?

Et in calce hujus Reſol. aliqua alia advertuntur pro Confeſſariis cum pœnitentibus Ruſticis, vel bona fide confitentibus? Ex p. 5. tr. 13. & Miſc. 1. Reſ. 84.

§. 1. CAſus poteſt frequenter accidere, & ad illum reſpondet Marchant. *in Candel. Sacr. qq. Paſtor. tr. 5. de pœn. c. 2. quæſ. 7.* ubi ſic ait: Petes an non ſint repetendæ confeſſiones priores ab illis ignorantibus myſteria Trinitatis & Incarnationis, quandoquidem ſcitu neceſſaria ſint ad ſalutem, & non potuerint juſtificari ſine fide explicata illorum myſteriorum, ut docent multi Theologi? Reſpondeo, ſecundùm mentem illorum Theologorum hoc videtur ſequi, quia tamen non improbabilis eſt ſententia dicens ſufficere implicitam fidem, ideò non ſunt ad hoc condemnandi, cùm crediderunt Deum eſſe noſtræ ſalutis auctorem, ac nos redemiſſe, quæ fides implicitè continet myſteria noſtræ ſalutis. Adde quòd non ſit improbabilis aliquorum opinio, quòd confeſſio quandoque poſſit eſſe valida, ſed informis, hoc eſt gratia juſtificante non informata. Sic priores confeſſiones talium bona fide factæ poſſent in hac opinione dici validæ, ſi fortè fuerint informes defectu fidei explicitæ de myſteriis neceſſariis. Ita Marchantius, qui etiam poſtea *c. 3. q. 3.* quærit quid agendum ſit Confeſſario cum pœnitente, qui interrogatus de numero dicit ſe non eſſe ſolitum in præcedentibus confeſsionibus illum exprimere, nec de hoc interrogari, an talis debeat repetere confeſsiones præcedentes? & reſpondet, ſi ignoraverit hoc eſſe neceſſarium exprimere ad integritatem & validitatẽ confeſsionis, non eſſe compellendum ad repetitionem, ſicut nec quando omiſit aliquod peccatum mortale, quod non putabat, niſi veniale. Adverte verò quando pœnitens de numero omiſſo in prioribus confeſsionibus tacet, ignorans obligationem illum exprimendi, Confeſſarium non teneri eumdem hac de re interrogare, ſed poſſe bona fide eum relinquere, maximè ſi potiùs perturbationem timeat, quàm fructum ſperet. Imò ruſtici, qui bona fide putant ſe benè confeſſos, non ſunt multum inquietandi interrogando de aliquo præteritæ confeſsionis, niſi aliquid eſſentiale defuiſſe manifeſtum ſit. Nam etiamſi quandoque confeſsiones fecerint materialiter non integras, propter tamen bonam fidem cenſentur formaliter integræ, & ſic ſufficientes, & hæc omnia docet Marchantius *loco citato*; ſed de his caſibus à nobis alibi actum eſt.

Quoad hoc lege doctrinam dum præteritam Reſol. & ut magis clareſcat doctrina hujus quæſt. vide infrà in tr. doctrinam Reſ. 11. per totam, & ſignanter in fine.

Sup. hoc curſim in fine Reſol. 1. not. præteritæ, & infrà in tr. 4. Reſ. 17. §. Vide & in tr. 7. Reſ. 112. §. ult.

Alibi in Reſ. & §§ annot. præteritarum hujus Reſ.

RESOL. CXXII.

An Confeſſarius teneatur interrogare pœnitentem ſub onere peccati mortalis?

Et quanta interrogatio in aliquibus caſibus neceſſaria ſit ex parte Confeſſarij, ut peccatum hujus negligentiæ.